

Ser ingen fremtid i Spania

Spania brukte å importere arbeidskraft. Nå flytter spanjoler fra hjemlandet. Også til Norge. Hva driver dem hit og hvordan opplever de livet i nord?

TEKST SOLRUN DREGELID

I 2008 slo finanskrisen inn over Europa for fullt. Særlig Sør-Europa ble hardt rammet. Land som tradisjonelt har vært mottakere av migranter ble nå sendere av dem. Fra 2008 til 2012 reiste 700 000 spanjoler fra hjemlandet. I Norge bosetter det seg i dag rundt 1500 spanjoler i året, mot 100 for ti år siden, ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB). Men ifølge spanske migranter selv er det ikke nødvendigvis «arbeidsledighets-krisen» som er hovedårsaken til at de forlater Spania.

– Særlig de høyt utdannede peker på en samfunnskrise som en viktigere årsak til at de dro enn høye ledighets-tall. De peker på korrupsjon, svindel, null tiltro til politikere og generelt liten tro på en fremtid i landet sitt. Nesten ingen av de høyt utdannede peker på den økonomiske krisen som hovedårsak til at de forlot landet sitt, sier Susanne Bygnes, postdoktor ved Sosiologisk institutt ved UiB.

Høyt utdannede spanjoler flykter

Dette er en av konklusjonene som kommer frem i Bygnes sitt fireårige

forskningsprosjekt *Labour Migration in uncertain times: migration from Spain to Norway*, som har fått støtte fra Norges forskningsråd.

Konklusjonen i studien, som ennå ikke er publisert, er i tråd med resultatene fra en kvantitativ undersøkelse fra European University Institute (EUI). Den viser at bare 29 prosent av høyt utdannede spanjoler oppgir arbeidsledighet som årsak til at de forlater landet, mens hele 47 prosent sier migrasjonen skyldes manglende tro på en fremtid i Spania.

– De aller fleste av de høyt utdannede jeg intervjuet hadde jobb, eller mulighet for jobb, i Spania. Ta for eksempel Theodor. Han hadde økonomisk trygghet og jobb gjennom et familiefirma, men valgte likevel å dra fordi «han så ingen fremtid i Spania», forteller Bygnes.

Theodor er en av 22 spanjoler med mastergrad eller mer som Bygnes har intervjuet i sin studie av spanske migranter som har kommet til Norge etter kriseåret 2008. Nå er hun i siste fase av å intervjuer en tilsvarende gruppe lavt utdannede

spanjoler. Gjennom dette utvalget håper forskeren å gjøre det mulig å sammenligne de to gruppene, i tillegg til å skape en bredde i materialet.

De lavtutdannede følger etter

Bygnes tolker de høyt utdannede spanjolenes vegring mot å skyldes på krisen som årsak for utvandring som en måte å distansere seg til stigmaet knyttet til denne – nemlig arbeidsledighet og økonomiske problemer.

– Det kan også se ut som at de ønsker å markere et skille mellom seg selv og spanjoler med lav utdannelse. Gjennom det medieskapt bildet antar de, som vi gjør her i Norge, at de lavt utdannede spanjolene forlater landet på grunn av mangel på jobb og penger, sier Bygnes.

Det ser de også ut til å gjøre, i langt større grad enn spanjoler med høy utdannelse.

– Inntrykket mitt er at lavt utdannede spanjolene angir den økonomiske krisen og arbeidsledighet som den fremste årsaken til at de kommer til Norge. Men også de lavt utdannede sier at liten fremtidstro,

GO NORTH! Både høyt- og lavtutdannede spanjoler sliter med å finne seg jobb i hjemlandet. Stadig flere velger å reise nordover i Europa, inklusive til Norge, for å søke arbeid. FOTO: ANDRES KUDACKI/AP/NTB SCANPIX

« Spania har snart mistet én million mennesker til andre land, og svært mange av disse har høy utdanning. »

korrupsjon, økende sosiale forskjeller og nedbygging av det sosiale sikkerhetsnettet er viktige årsaker til at de dro, forklarer hun.

Sannheten bak mediebildet

Bakgrunnen for at Bygnes ønsket å finne ut av de reelle årsakene til sør/nord-migrasjonen, var medias fremstilling av migrantene som økonomiske Eurokrise-flyktninger, som flyktet grunnet mangel på jobb og penger.

– Det har vært forsket mye på migrasjonen fra øst til vest, mens sør/nord-migrasjonen innenfor Europa nærmest er et blankt ark. Jeg ønsket

derfor å finne ut hvordan virkeligheten faktisk så ut, forteller Bygnes.

Hun peker på at det er viktig å forstå årsaker til sør/nord-migrasjon. Ved å kjenne til hvorfor folk drar, kan norske myndigheter tilrettelegge bedre for dem som kommer. For spanske myndigheter, som i dag opplever en enorm «hjerneflukt», er kunnskapen ekstra viktig.

– Spania har snart mistet én million mennesker til andre land, og svært mange av disse har høy utdanning. Det er viktig for spanske myndigheter å vite årsakene til at de drar, slik at de kan gjøre noe med problemet, sier Bygnes.

Hvordan opplever spanjoler det norske samfunnet?

– De synes det er vanskelig å bli kjent med nordmenn og mange sliter med klimaet. Bortsett fra det er mange av de høyt utdannede spanjolene nokså begeistret. Særlig verdsetter de at arbeidstiden er så regulert, og at

det faktisk går an å kombinere jobb med et familieliv. De lavt utdannede spanjolene peker på at de har det bedre i Norge enn i Spania, men føler at de blir utnyttet. Tidligere sammenlignet de seg med andre i det spanske arbeidsmarkedet som også ble utnyttet, men her sammenligner de seg med nordmenn som har langt bedre vilkår. De føler derfor urettferdigheten mer på kroppen, sier postdoktor Susanne Bygnes. ◦

Postdoktor Susanne Bygnes, Sosiologisk institutt, UiB. FOTO: SOLRUN DREGELID